

V ÚTROBÁCH PŘEHLÍDKY: 120 KILO MASA A 2 000 PIV

Pohled do zákulisí Divadelního Pikniku

Taková divadelní přehlídka není nějaká lečjaká věc. To máte povlečení, snídaně, vstupenky, hlediště, obědy, cestáky, cigarety, pokoje, večere, uvaděče, upomínkové předměty, světla...

Ale dobrá zpráva je, že zde funguje „neviditelná“ armáda, která pro účinkující soubory, diváky či seminaristy vytváří zázemí. Zázemí, ve kterém do sebe musí jednotlivé dílky hezky zapadnout. Pravda, občas je třeba některý z nich vtlouct na místo kladivem, ale nakonec na svém místě je.

Možná jste si všimli třeba usměvavé a nenápadné dámy v žlutém tričku, kterou od božího rána do hluboké noci vidíte v šatně u hlavního sálu. Je to Marie Lahodná. „Dobrá duše přehlídky, bez její práce si to tu vůbec neumím představit,“ říká odborná pracovnice NIPOS - ARTAMA Simona Bezoušková (ano, to je zase ta, která poletuje přehlídkou, neustále telefonuje nebo představuje lektorský sbor).

Pro zvědavce, jako jsem třeba já, má paní Lahodná hned zkraje zásadní informaci. Slušivé dámské kalhotky s logem Pikniku Volyně už jsou téměř vyprodané, zato pánské boxerky zbývají. Měli bychom se nad sebou pánové zamyslet...

Ale pokud si myslíte, že jen prodejem triček, plavek, prádla a zpravodajů tráví paní Lahodná svůj čas, pletete se. V sedm ráno už je na svém místě a nejenže vám se svými kolegy prodá vstupenku či program, ale stará se o veškerou administrativní činnost přehlídky. Ale nebojte se, ono ji to baví, takže dokonce ani nelituje, že drtivou většinu představení zhlédne až ze záznamu. „Letos jsem stihla zatím dvě, ale tak je to přece na každé přehlídce, když je třeba se o její fungování postarat,“ vysvětluje. Na svém postu pak členka souboru Piki Volyně vydrží každý den do půlnoci.

Snídaně, obědy, večere

Kuchaři i servírky se starají o naše plné žaludky. A divadelní osazenstvo je pořádným Otesánkem, za dobu přehlídky sní 120 kilo masa nebo 150 kilo brambor. „A taky 100 knedlíkových šišek nebo 15 kilo sýra na smažení,“ vypočítává provozní Věra Bendlová. Ta si nemůže vynachválit svůj tým, který podle ní dělá, co může a na očích lidí

Pohled do kuchyně - paní provozní, kuchaři a servírky

vidí. A kuchaři i servírky to dělají takřka celý den. „Před pátou ranní už jsou kluci v kuchyni, chystají snídaně, zakládají omáčky,“ říká paní Bendlová.

Přes den ještě v kuchyni vytvoří nějaké to jídlo navíc, protože mají polední a odpolední jídelní lístek. A jak se ukazuje, divadelníci i rádi mlsají. „Někteří se nás ptali třeba na sladké, proto jsme zavedli i doplňkovou nabídku třeba horkých malin,“ osvětluje paní provozní zákon nabídky a poptávky.

Tohle všechno od ní poslouchám poté, kdy jsem do sebe tak tak nasoukal jednu porci řízku, která je ovšem porcí řízků dvou. Některé účastnice přehlídky už dokonce domů posílají vzkazy partnerům, že se zřejmě vydají hned po návratu na nákupy, neboť se jim změnila konfekční velikost. Kreditky se budou žhavit ve čtečkách doběla.

Ale kdo nechce, může si říct o menší porci. Celkem pravidelně to zkouší třeba zrovna Simona Bezoušková, která například vyžaduje jen tři brambory. A pak dostane, zcela podle maminkovských počtů, na talíř brambory tři + jednu.

Pitný režim hlídá Vlasta

Pokud na rozborových seminářích nebo mezi představeními

Divadlo Point Prostějov / režie: Aleš Procházka

A. C. Doyle, Aleš Procházka a kol.: Baskervillská bestie

KOLIKRÁT JE TO BOJ O HOLÉ PŘEŽITÍ

Rozhovor s režisérem Alešem Procházkou

Jak tě napadlo udělat tuto předlohu?

S Sherlockem jsme koketovali delší dobu. Tato novela má takovou zvláštnost, že v ní Sherlock skoro není. My máme výborného Sherlocka, tedy oba dva, ale ten, pro kterého jsme se rozhodli hru inscenovat, najednou nemohl. Takže jsme byli rádi, že máme alternace a že nebude tolik zkoušení. Nakonec se ukázalo docela výhodné, že je to celé o Watsonovi.

Musím říct, že mě pojetí Watsona hodně zaujalo.

(smích) To je trošku na něm. Já nejsem autorem dramatizace. Celou ji tvořil soubor. Dostali vždy zadání, konkrétní situaci, kterou improvizovali. Potom jsme z nich vybrali ty nejlepší, a ty jsme zapsali do scénáře. Tímto způsobem vznikala celá inscenace. Některé věci jsem musel došperkovat na papíře, ale většina vznikala až při samotném zkoušení. Říkali jsme si příběh a hráli jsme si s ním. A tohle je výsledek.

Museli jste nějaké situace vyškrtnout?

Některé nebyly úplně použitelné. Spousta práce také přišla vniveč, protože se z improvizací nepoužilo nic. Nicméně my jsme se u toho dobře pobavili. Inscenace takto vznikala asi tři čtvrtě roku. I obsa-

zení se různě měnilo. Školaček mělo být původně víc, šest až osm, nakonec jsme je zredukovali na tři.

Jaké máte ohlasy u diváků?

Výborné. Na premiéře jsme měli pocit, že to vůbec nemůže fungovat. Chtěli jsme ale hru odpremiérovat, protože hrozilo, že se nám představení rozpadne. Při premiéře to tedy byla spíš taková rozezkušovaná hra. Ale fungovala. Tři reprízy nám zabralo další dotváření a tato podoba se ustálila při čtvrté repríze. Inscenaci hrajeme už rok. Musím říct, že herci jsou výborní. Na různé publikum reagují různě. Musí si dávat pozor, aby neskouzli do bohapusté improvizace, takže se navzájem hlídají. Režijně to sice je pevně dané, ale mají prostor, aby si něco dovytvářeli přímo na místě. Každé představení je jiné. To je dáno i alternacemi, Sherlock je jiný, Watson je jiný. Nemění se postava Doktora Mortimera v podání Víti Lužného, jehož škleb obdivuju. Vydrží v něm téměř dvě hodiny! To potom přijde do šatny a celý se masíruje.

Vaše divadlo letos slaví deset let. Jak bys je zhodnotil?

Kolikrát je to boj o holé přežití (smích). Dávali jsme dohromady

knížku, přehled toho, co jsme za 10 let udělali. Docela jsme se divili, že úplně na koleně - každý divadlo dělá při zaměstnání, jak to tak u ochotníků bývá - jsme zvládli udělat téměř třicet inscenací. A to nepočítám improvizální kabarety, které jsme svého času hráli během sezóny dvakrát do měsíce. Na nich jsme měli možnost vypilovat improvizaci. Kabarety měly velký ohlas, přestože nebyly vůbec připravené, jenom jsme si řekli nějakou kostur. Zahrávali jsme si s tím, kolik divák unese, než přestane chodit nebo ho naštveme (smích). Každý rok pořádáme divadelní a filmové tábory. Pokoušeli jsme se spočítat, kolik lidí prošlo divadlem, a skončili jsme někde na dvou stovkách. Vychováváme si mladší členy. Před třemi roky jsem si nabral primány a dnes s nimi pracujeme v naší nejnovější inscenaci $E=mc^2$, kde jsme spojili dospělý Point s Pointíky. A funguje to a je to navzájem obohacující.

Helena Plicková

WHAT IS ELEMENTARY?

Znáte Holmesa? Sherlocka Holmesa? Asi ano. A četli jste ho? Tedy: četli jste některý z textů Sira Arthura C. Doylea? Možná. A *Psa Baskervilského*? No dobrá. Jsou totiž tituly, jež patří do obecně prospěšného fondu světové literatury a jsou autoři, u nichž v dobré společnosti předpokládáme, že je všichni znají a že alespoň tuší, jaké dílo se za jejich jmény skrývá. Ale k tomu, abychom se s nimi osobně seznámili, se v moderní době nezřídka uchylujeme k jejich adaptacím a zpracování v jiných médiích - zejména pak ve filmu či na divadle. A když prostějovský POINT svým divákům nabízí scénickou variaci na titul ze čtenářského deníku, nejedná se o událost nijak podivuhodnou či zvláštní. Ovšem adaptovat literární díla do divadelní podoby je věc nesnadná, i když si na své práci dají tvůrci záležet...

Na scéně toho nenajdeme příliš: vlevo jakási náznaková dekorace představující oprýskaný dům a poblíž tři židle. Toť takřka vše. Vpravo pak pouze za černou látkou skryté klávesy, za něž v průběhu představení zasedají herci (či snad možná i samy postavy), aby živě dokreslovali tu atmosféru, tu dodávali situacím a jednání rytmus. Takto náčrtkovitě koncipovaná scéna přenechává velký prostor hercům a jejich práci. Před diváky se tak předvádějí jednotlivé figurky pitoreskního světa - skvěle vytvarovaný doktor Mortimer, typově přesná učitelka Beryl Stapletonová či zábavně neschopný doktor (Jeník) Watson. A také postavy další, tu přesněji, tu méně precizně vyvedené a stylizované.

Největší síla a zároveň úskalí inscenace tkví v nemalé kreativitě tvůrců - od herců přes adaptátory až po režiséra. Nejsilnější jsou ve chvílích, kdy mohou předvádět situační komiku, kdy přicházejí s jedním dobrým nápadem a fórem za druhým. A činí tak v takovém množství, až se jim mnohdy kvantita předváděného stává překážkou, až je jejich jevištní vyprávění zahlceno přemírou rozpracovaných motivů, nápadů a gagů, ačkoli by stálo za úvahu propracovat ty gravidnější z nich a zkoncentrovat je v inscenaci, které by však slušela o poznání kratší stopáž.

Je to prosté, milý Watson! Komedie to není zlá, pobavit umí. Takže zkrátit a bude to taková pěkná cynická pocta slavnému detektivnímu dílu, které někteří z nás (možná) již dříve četli.

Petr Christov

Bylo to velmi krásné a strašně se mi to líbilo. Bylo to vtipné.

Tereza z Vlachova Březí

Mně se to hrozně líbilo. Četla jsem knížku a líbilo se mi, jak to bylo vtipně zpracované.

Barbora z Husince

Já si myslím, že to bylo fajn, že se jim to rozhodně povedlo, že to bylo i vtipné.

Kornelie z Klatov

Moc se mi to líbilo, stálo to za to. Byli jsme tady se školou a myslím si, že i ostatním se to líbilo. Jsou šikovní, na úrovni profesionálního divadla.

Eva ze Strakonice

Líbilo se mi to, někdy mi to přišlo dlouhé. Občas jsem byl trochu zmatený, kde se to zrovna odehrávalo. Pěkné herecké výkony. Veselé.

Lukáš z Karviné

Bylo to napínavé, vtipné, postavy byly různorodé. Nemám k tomu víc co říct.

Zuzana z Karviné

Bylo to úplně úžasné, krásné. Já tady byla i minulý rok a úplně to předčilo mé očekávání.

Miša ze Štěchovic

Já jsem byla unešená, bylo to krásné, já jsem spokojená.

Květuše z Klášterce nad Ohří

NECHTĚLI JSME DĚLAT KOMEDII

Rozhovor s režisérem Josefem Janem Kopeckým

Jak ses dostal k textu Floriana Zeller?

K textu jsem se nedostal já, ale naše výtečná herečka Tereza Vodochodská. Pod názvem *Ten třetí* se hrál před sedmi, osmi lety v Klicperově divadle v Hradci Králové za účasti autora, kde to Terka viděla. Mně se hrozně nelíbil název. Ve hře nikdo třetí není, jsou tam jen dva, tak jsme hru přejmenovali na *Ten druhý*.

Co tě v textu oslovilo?

Mám rád komorní divadlo, kde bývá koncentrované všechno. Myšlenky lépe vyzní tím, jak je všechno svázané a propojené. Druhá věc je nadčasový příběh. Nemusí se odehrávat ve Francii, ale kdekoli ve světě. Je sdělný a spousta diváků se v něm může najít. Samozřejmě před svatbou, protože jsme monogamní (smích). Třetí věc byla první čtená zkouška, která rozhodla. Za sebe mám pocit, a diváci posoudí, zda to tak je, či ne, že na sebe výborně slyšíme a že si užíváme, že můžeme být spolu na jevišti. To je pro mě ohromně cenné.

S Terezou jste upravili text, ty jsi režíroval a navíc ještě hraješ...

U *Triaria* to není úplně neobvyklé. Stává se často, že komorní věci režíruju a zároveň v nich hraju. Je trochu problém, že člověku chybí odstup. Na

druhou stranu je to o partě lidí, která na jevišti je. Oni mě dokázali napomenout. Část režie je spojená i s nimi. Já jsem představil inscenační záměr, který je úplně jiný než v *Klicperáku* a než ve Francii. Nechtěli jsme dělat komedii. V *Klicperáku* to založili na hlavní představitele. Viděl jsem záznam a vůbec mě to nebavilo. Byla to řachanda, což mi k textu vůbec nešlo. Situace ve hře nejsou vtipné, a kdo je zažil, tak ví, že jsou dost bolestivou a skličující záležitostí. My jsme se však přesunuli do hlavy snoubence. Dramaturgicky jsme pracovali hodně po svém. Text, dramaturgie, inscenační záměr, scénografie a samotná režie byla moje práce. Oba kolegové jsou výborní herci, takže týmová a režijní práce byla v tom ohlídat, aby všechno, co jsme si řekli na začátku, skutečně fungovalo.

V programu píšeš o dvou inscenačních záměrech. Jaký byl tedy ten první (nebo ten druhý)?

(smích) Ony jsou si blízko, ale rozdílné jsou v tom, že jsme nechtěli hrát schizofrenika jako rozdvojenou osobnost. Nechali jsme to na figuře a jejích představách. V jiných divadlech se i postava *Druhého* hrála různými herci. Já mám pocit, že to není čitelné. Stáhli jsme to tedy do hlavy jediného člověka

a necháváme diváka nahlídnout do jedné mysli sice nešťastného, ale normálního chlapa.

Kdo, nebo co je pro tebe *Ten druhý*?

To je těžká otázka (smích). *Ten druhý* je myšlenka. Za sebe můžu říct, že jsem žárlivý. Doufám, že nejsem majetnický, to by musela posoudit partnerka. Ale podle mě to každého napadne. *Ten druhý* je nepříjemná myšlenka, které dá každý z nás menší či větší průchod. Napadne ho, co se děje v naší nepřítomnosti.

Hudba v inscenaci mi připomínala ústřední motiv Clint Mansella z filmu Darrena Aronofského *Requiem za sen*. Nechali jste se inspirovat?

Není to tak. S *Triariem* už hodně let spolupracuje Honza Fikejz, což je výborný talentovaný geodet, který jako koníčka skládá muziku. Je natolik dobrý, že jeho muziku kupuje i Česká televize ke svým pořadům. Měli jsme štěstí s ním spolupracovat na *Uchu*, *Měsíčním běsu* i *Kočáru do Vídně*. Vytvořil inscenaci hudby na míru. Myslím, že sedí. Každý kdo zná představení *Triaria*, jeho rukopis pozná. Neinspirovali jsme se předlohou. Naše hudba je Fikovina.

Helena Plicková

SLZY, KTERÉ BY SVĚT NEMĚL VIDĚT

Divadelní soubor TRIARIUS z České Třebové přispěl do volyňského piknikového koše inscenací hry současného francouzského literáta Florianu Zelleru Ten druhý. Jde o dramatický text, který není lehké na první pohled správně žánrově zařadit. Je to tragikomedie s nepravidelnou dějovou skladbou a s celou řadou dramatických motivů, které mohou inscenátory svádět k nepatřičnému sentimentu.

Svou světovou premiéru měl tenhle titul v roce 2004. V české premiéře jej uvedlo Klicperovo divadlo v Hradci Králové pod pozměněným názvem Ten třetí. Florian Zeller ve své tragikomedii rozbíjí mýtus o tom, že všechny hry, pojednávající o vyhořelých manželstvích, o nevěrách a partnerském trojúhelníku, jsou odsouzeny k předvídatelným zápletkám a k banálně pojednaným dramatickým situacím. Ani ne šestatřicetiletý francouzský dramatik staví základní dramatickou situaci na ženě, stojící mezi manželem a milencem. Její příběh ovšem nevypráví chronologicky. Naopak. Poněkud kubisticky jej rozloží na jednotlivé dramatické situace a ty pak nanovo skládá. Objevuje díky tomu nové souvislosti a významy těchto situací pro téma hry jako celku. Když se před časem ujali tohoto textu inscenátoři z brněnského Buran-teatru, přirovnali příběh a jeho jednotlivé dramatické situace k roztržitém sklíčkům krasohledu, která pokaždé složí jiný obraz téže hry. Myslím, že je to vcelku přesné přirovnání. A právě tohle je na textu zajímavé.

Když už si správně poradíme se žánrovým zařazením a ujistíme se, že to skutečně není drama, nýbrž komedie, pořád ještě nemáme vyhráno. A když si pak poradíme s nepravidelnou skladbou příběhu vyprávěného na přeskáčku, vyrukuje na nás autor s další záludností. Totiž s tím, že oprostil dramatické jednání od veškeré složitější psychologie postav. Základní psychologické motivace k jednání tu sice zůstávají, nicméně zázemí v psychologii postav záměrně není hluboké. To proto, aby psychologizace nezamtlala přímočaré sdělování myšlenek hry a nestala se tak inscenátorům překážkou.

TRIARIUS je zkušený soubor, k jehož devizám patří systematické uvádění her se zajímavými a intelektuálně náročnějšími tématy. V tomto ohledu se volbou hry Ten druhý strefila dramaturgie souboru (J. J. Kopecký a T. Vodochodská) do černého. Volba byla logická i s ohledem na vyzrálý herecký potenciál souboru. Z inscenace je zcela zřejmé, že si herci s tématem i s postavami rozumějí a že jim zkušenosti nechybí.

Kámen úrazu je podle mého názoru v tom, že se inscenátorům nepodařilo hru správně žánrově zařadit. Nehrají tragikomedii, nýbrž sentimentální drama. Herci své postavy poněkud psychologizují a celé to působí, jakoby si hrdinové příběhu po celou dobu nesli na zádech setsakra těžký kříž. Humor je v inscenaci na černé listině. Dramaturgové v textu neškrtili mnoho, zato všude tam, kde to zavánělo vtípem. Ironický nadhled či komentář je záměrně potlačován ve prospěch sebelibosti. Dokonce i v těch dramatických situacích, které nás odkazují k bezstarostnější minulosti, herci svým prorocky zvážnělým jednáním předjímají truchlivý vývoj. V kaleidoskopu hry pak chybí dostatečný kontrast mezi jednotlivými dramatickými situacemi či motivy.

Herci přitom podávají kultivované herecké výkony, ovládají jevištní řeč i pohyb, působí přirozeně. Neuvědomují si však dostatečně, že ve hře napsané na přeskáčku nemohou aplikovat průběžné jednání stejným způsobem jako v textu tzv. pravidelného dramatu.

Mezi problémová místa inscenace patří i dramatické situace se složitější strukturou. Například ta, kde Ona a Ten druhý provozují explicitně znázorněný pohlavní styk na pozadí, zatímco On na popředí vede svůj duševněpytný monolog. Výjev na pozadí a výjev na popředí jsou sice zdánlivě mimoběžné, ovšem jsou součástí jediné dramatické situace. Musí se k sobě vědomě vztahovat a tento vztah musí být pečlivě vystaven. Není. A

Řekla bych, že hodně lidí spalo. Téma bylo hluboké, ale mě to nudilo. Raději jdu do divadla na něco veselého.

Jana z Malenic

Já se přiznám, že jsem trochu usnula. Bylo to strašně zdouhavé. Téma hluboké, ale asi bych hodně škrkala. Stále se opakovalo Miluješ mě, nemiluješ mě a pro mě to už bylo moc. Byla to nuda, ačkoliv představení má určitý potenciál. Ale text není tak nosný, aby divák zaujal na takhle dlouhou dobu.

Eliška z Malenic

Byly tam zajímavé okamžiky, ale přiznám se, že jsem to úplně celé nepochopila. Byly silné okamžiky, ale potřebovala bych dovysvětlení, abych pochopila celý děj. Ale představení se mě dotklo, v pozitivním smyslu.

Lucie z Karviné

Některé pasáže byly zajímavé, zvlášť díky hereckému projevu. Celek jsem však nepochopila. Potřebovala bych ještě nějakou omáčku nebo si to dočíst. Ale celkový dojem dobrý.

Ivana z Karviné

protože není, poněkud výraznější sexuální výjev strhne veškerou pozornost.

Inscenace je přes všechny své nedostatky ukázkou v dobrém slova smyslu ambiciózní dramaturgické volby a velmi poučené herecké práce.

Současné skýtá příležitost připomenout, že aby hra smutek a soucit vyvolala, nemusí se ještě smutně a soucitně hrát. Pro pot a krev, které stojí za vznikem každé dobré divadelní inscenace, se používá označení „slzy, které svět nevidí“. Jsem skálopevně přesvědčen, že za touhle inscenací je takových slz moře. Bohužel nabízí i mnoho nadbytečných slz, které vidět jsou.

Luděk Horký

NA ROLI REŽISÉRKY JSEM SI SAMA MYSLELA

Rozhovor s režisérkou Lucií Ráczovou

Mohla byste představit váš soubor?

Jsme činoherní amatérský soubor a fungujeme při Městském domě kultury v Karviné. Od roku 1999, kdy jsme vznikli, jsme nazkoušeli zhruba devět celovečerních her. Zaměřujeme se na činoherní představení pro dospělé.

Ahlforsova Divadelní komedie byl váš osobní výběr?

Ano můj.

Čím vás text oslovil, zaujal?

S textem jsem se seznámila prostřednictvím televizního záznamu inscenace Slovenského národního divadla z roku 1995. A v době, kdy jsem s divadlem začínala, mě hra neskutečně oslovila. Řekla jsem si, že bych ji jednou chtěla nastudovat, i když se přiznám, že jsem si v ní hlavně chtěla zahrát. Myslela jsem si na roli režisérky, protože v době, kdy jsem ji viděla, jsem ještě hrála a nerežisovala. Je to krásná exkurze do divadelního zákulisí a já poznávala situace, které i v amatérském divadle zažíváme každý den. Postupem času už pouze režíruju, takže když jsme se ke hře dostali, když jsem si řekla,

že už jsme k tomu dospěli a dozráli, a mohli bychom to zkusit, obsadila jsem nakonec do role Matyldy Ivu Židkovou, která ve výsledku na jevišti vypadá režisérštěji než já. Režisérka Matylda mi byla osobně velmi blízká, i já mám tři děti, na všech zkouškách zažívám války herců a jako režisérka se to snaží urovnávat a musím být někdy diplomat a někdy rodič. Matylda mi mluví z duše. Snažila jsem se i Ivu Židkovou vést tím způsobem a myslím, že se jí to povedlo. Iva hraje divadlo teprve tři roky, takže to byl risk, ale zvládla to a i na této roli se dost učila.

Jak se stane, že herečka sleze z jeviště a začne režírovat?

V ochotnických divadlech se to stává velmi často. Dříve či později zjistíte, že potřebujete režiséra. Režiséři se rekrutují z řad herců. Nejprve je to ona kolektivní režie, každý se snaží přispět troškou do mlýna. Jenže pak samozřejmě v diskuzi s porotou v rámci přehlídek zjistíte, že někdo se holt musí „obětovat“ a že je třeba pohled z hlediště. Absolvovala jsem režijní kurz, takže jsem se o samotné

režii něco dozvěděla. Říkala jsem si, že vždycky pro sebe nějakou roličku najdu, jenže máme v souboru stále přebytek žen, čili jsem si už dlouho nezahrála. Ale to jen jen takové malé povzdechnutí.

Stýská se vám po herectví?

Ano stýská. Ale už jsou tu povolanejší a já i malé role nechávám děvčatům.

Co chystáte po Divadelní komedii?

Veškerý náš repertoár se soustředil na komedie. Chtěli jsme, aby se diváci smáli od začátku až do konce. Tento titul byl trochu risk v tom, že to není pro diváky bez zkušenosti s divadelním zákulisím zas až taková taškařice s výbuchy smíchu. Chceme, aby se divák pobavil, a jsme rádi, když se usmívá. Pokud to divákům něco dá, jsme rádi a rádi jim zprostředkujeme pohled do zákulisí. Ale už se nám stýská po salvách smíchu, takže bychom si rádi vybrali odpovídající titul, třeba detektivní komedii. Máme pár tipů, ale ty zatím nebudu prozrazovat.

Martin Rumler

DIVADELNÍ POMÝLENÍ

Pokud chce člověk udělat parodii na operu, měl by zvládnout dobře (nebo dokonce skvěle) zazpívat operní part. Jinak nebude parodovat operu, ale pouze odhalí svoje vlastní nedostatky. To samé platí v případě, že se pustí do komedie o tom, jak se dělá divadlo. A zde je první kámen úrazu představení Divadelní komedie souboru K.V.A.S. Karviná – byť se nejedná o začátečníky, rozhodně se nedá říct, že herci ovládají všechny finesy herecké profese nezbytné pro to, aby si člověk mohl účinně dělat legraci z divadelního prostředí.

Finskošvédský autor Bengt Ahlfors, který patří k nejúspěšnějším skandinávským dramatikům, dobře ví, jak vzniká divadelní inscenace, prošel totiž v divadle snad všemi posty – uplatnil se jako dramatik, režisér i ředitel, příležitostně i herec a scénograf. A ví proto víc než dobře, že dělat divadlo není práce vždy jen potěšující, ale mnohdy dost hořká. A zde je druhý kámen úrazu Karvinské inscenace – jakékoliv závažnější téma je vypreparováno a padlo jako daň na oltář laskavosti.

Zatímco u Ahlforse režisérka Matylda zažívá zásadní osobní krizi, u karvinských se s buldoči vehemencí zdatně přenáší přes všechny problémy. Zatímco u Ahlforse je Oskar gejírem bonmotů, ironických či sarkastických poznámek a komentářů, u karvinských je jen hudrujícím dobrákem. Zatímco u Ahlforse v postavě Lindy přijede opravdová persona, která na nějaký čas dokáže udržet dojem, že svými schopnostmi budoucí inscenaci významně pozvedne, u karvinských soubor posílí pouze afektovaná růžovohlavá parodie na Marilyn Monroe, která se okamžitě za pomoci nelahodně provedené operetní arie uvede jako ryzí šmíra. Zatímco Ahlfors mezi další postavy rozdává hořké pilulky neveselých osudů a nechává je do sebe narážet jejich sebestřednými motivacemi ve vtipně napsaných situacích, u karvinských postavy zůstávají u pouhých šarží. A to je hned několik dalších kamenů úrazu.

A nakonec ještě vyložený balvan úrazu, a tím je humor. Přes vše výše řečené, Divadelní komedie je v první řadě komedie (!!!) a divák logicky a správně očekává, že se bude bavit. Nestalo se. Humor na jevišti totiž nevzniká kouzlem náhody a nestačí mít text, který na první přečtení vtipný je. Humor na jevišti je „řemeslo“, které má svoje zákonitosti umožňující vtipnou situaci víceméně úspěšně replikovat v jednotlivých představeních bez ohledu na to, „jak se to sejde“.

Stavba postavená ze všech těchto kamenů úrazu sice má půdorys, který si soubor vytkl, což je laskavý pohled na divadelní pachtění, ale dál a výš podle plánů pana architekta Bengta Ahlforse nestaví. Zčásti nechce a zčásti ani nemůže. Z kamenů úrazu se totiž nic moc stavět nedá, a to ani když jde o upřímnou a poctivou snahu, s jakou nepochybně a zjevně K.V.A.S. svou inscenaci budoval.

Kateřina Baranowska

Pro mě to nemá moc děj. Já mám ráda opravdu veselé veselohry. Obdivuju samozřejmě úsilí, které tomu museli autoři dát, ale už jsem viděla lepší představení.

Marta z Volyně

V první polovině mi trochu padala hlava, text bych trochu zkrátila. Druhá polovina už byla živější a lepší, ale opravdu bych osobně text ještě upravila.

Jiřina z Volyně

Je škoda, že se nepovedlo souboru z textu dostat víc, přitom ten text není špatný a pokud by herectví bylo přesnější a rychlejší, tak by to mohlo fungovat. Bohužel k divákům se přes rampu nic nedostalo. Jako by herci nevěděli, o čem to mají hrát.

Jan z Prahy

Užila jsem si to, bylo to hezký. A jsem ráda, že jsem si na divadlo udělala čas.

Jana z Volyně

Bylo to zbytečně dlouhé, určitě bych to seškrála. Opakování některých gagů už pak bohužel není legrace, například výstřel nebo nacvičování divadelní scény bych určitě neopakovala tolikrát. V takové délce je to totiž nudné a diváci nereagují už ani v těch místech, kdy by mohli a nabízí se to. Takže krátit, krátit, krátit.

Jarka z Malenic

DS Jana Honsy Karolinka / režie: Gustav Řezníček

J. Glazarová, M. Františák: Advent

PRACUJEME S TÍM NITERNÝM, ČÍM JSME NABITI

Rozhovor s hercem Miroslavem Urubkem

Jak se vám zkoušelo s novým režisérem?

Bylo to úplně jiné. Gustav není režisér, je herec. Jeho vidění inscenace i režijní práce byly rozdílné. Martin má osobitý způsob režie, který je zemitý jako on sám a který jde od člověka k člověku. Gustav byl na nás opatrný, pozvolna ošlapával terén. Martin se s námi v žádném případě nešval. S prominutím, když se s námi člověk několikrát ožere, tak volí úplně jiné metody, než člověk, který jezdí autem ze Zlína a nevzniká k tomu prostor.

Jak zkoušky probíhaly?

Zkoušky s Martinem měly ráz povídání a hledání vztahů k lidem, ke krajině, k místu, kde žijeme. S Gustavem to bylo limitováno tím, že na zkoušky přijížděl přesně na čas. Práce byla ne snad intenzivnější, ale ve vztahu k textu malinko rychlejší a přímočařejší. U Martina se to větvilo do osobních zkušeností, přes které jsme hledali postavu a situace. Gustav přicházel s hrubou představou, kterou jsme buď naplňovali, nebo ne. Pokud ne, tak jsme se o ní bavili. Práce byla daleko jiná.

Na jevišti s vámi vystupuje malý Metud, který je i ve skutečnosti synem představitelky Františky, Lenky Vrázelové.

Na začátku jsme řešili otázku, zda dítě v inscenaci bude, či ne. Když Martin připravoval tuto inscenaci pro Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích, měl v plánu dělat s malým chlapcem jen dotáčky. U nás už byl přístupnější. Naskytla se možnost, že jedna z představitelky Františky má chlapce ve věku Metuda. Samo se to nabídlo. U dětí je však problém. Jsou často nemocné a večerní představení nezvládnou. Proto máme i alternace v tomto obsazení. Dnes jsme rádi, že je máme. Pro soubor, který je věkově přece jenom starší, to je něco nového, takové oživení. Najednou na ně musíme myslet jako na naše herecké partnery. Se zapojením jsme byli opatrní. Ze začátku jsme si hodně povídali. Obávali jsme se kritických scén s násilím Podešwy ve vztahu k Františce. Gustav s nimi usilovně pracoval. Šlo to i přes Lenku, maminku, i babičku toho druhého, Lukáška. Postupovali jsme tak, abychom jim co nejméně ublížili. Kladli jsme důraz na hru, na to aby

pochopili, že se to neděje doopravdy. Zažili jsme úsměvné momenty. Kluci si koupili bonbony a podělili se o ně s námi na důkaz toho, že přece ví, že nejsme zlí (smích).

Je možné v souvislosti s vaší poetikou divadla mluvit o éře divadla v Karolince před Doma a po Doma?

Před Doma neprostupovaly naše hry a ani soubor vnitřním uspořádáním lidí, kteří se sejdou. S Martinovými hrami se v nás potkalo cosi bytostného, na čem jsme vyrostli, co je v nás hluboko uloženo. Práce předtím byla více racionální. Směřovala k divadelnímu účinku na diváka. V současnosti pracujeme s tím niterným, čím jsme nabiti, tedy životem v té krajině.

Jak vidíte budoucnost souboru?

Premiéra Adventu proběhla v lednu. Hra se teprve rozjíždí. Do budoucnosti se příliš nedíváme. Moc rádi bychom si zachovali spolupráci s Martinem, alespoň v pozadí. Dnes nám před představením volal. Nepočítali jsme, že by měl dnešní datum v kalendáři. V této linii chceme pokračovat.

Helena Plicková

LEDOVÉ ADVENTNÍ TÁNÍ

Čas Adventu je časem pokoje, rozjímání, poklidného bilancování nad životem svým i svých bližních. Nese s sebou tedy záměrnou nedramatičnost. Inscenace Divadelního souboru Jana Honsy z Karolinky „ADVENT“ naopak v tomto období řeší základní dramatickou situaci hry Martina Františáka, která vznikla na základě literární předlohy Jarmily Glazarové.

Františákovo drama i inscenace s výsostnými znaky antické tragédie, která velmi připomíná půdorys Sofoklovy Antigony či Maryši bratří Mrštíků, pracuje s příběhem retrospektivně. Nejdříve nás velmi silným a sugestivním způsobem vtáhne přímo do situace samotného konce původní předlohy. Tj. do obrazu, kdy Františka společně s celou vesnicí hledá svého synka Metuda, který utekl z domova do mrazivé noci. Výtvarně velmi vynalézavá práce s igelitovou přední „oponou“ i zadním prospektem evokuje mrazivou atmosféru oné osudové noci, kdy vytváří až jakousi ledovou stěnu. Ledový příkrov, který je také velkým obrazem vykreslení vztahu vesnice k Františce a jisté lhostejnosti k jejímu životnímu osudu. Poté dochází k chronologickému vyprávění příběhu dle literární předlohy.

Františka se zamiluje do Jána, otěhotní a její milý při kácení „mýtického“ stromu nešťastnou náhodou umírá. V ten okamžik se Františčin život změní. Jako svobodná matka je vyhoštěna na okraj společnosti, která jí nabídne řešení, jež spočívá v uzavření sňatku se statkářem Podešwou. Ona svolí s tím, že ví, že tím zachrání své dítě před pomluvami hladem a chudobou. Na první pohled vstřícný Podešwa proměňuje své chování i jednání. Františku a jejího syna tyranizuje nejen on, ale i děvečka Rozína, což vede k onomu osudnému útěku malého chlapce.

Inscenace s jasně nastavenou základní dramatickou situací důsledně pracuje s její gradací, kdy vespolečné veřejné mínění, nastavená morálka i archetypální řád komunity naráží na morálně etický kód i postoj nešťastné Františky. Přitom lze inscenaci rozdělit na dvě části, které v logice a řádu věcí rozděluje přestávka. Část první od Masopustu do konce podzimu, která je určitou předehtou plnou vnitřních konfliktů, a část druhou, dynamičtější, kde již jsou konflikty otevřené, a která nepokrytě navazuje na úvodní „ledový“ prolog.

Velmi dokonale připravený Františákův scénář živých dialogů a budovaných situací bortí lineárnost předlohy Jarmily Glazarové a připravuje půdu čistě a jednoduše nastavené divadelnosti, která je naplněna kvalitními hereckými výkony a stylově uvozena folklórním koloritem, který organicky vyrůstá z příběhu lidí žijících v tomto kraji. Ten je onou pamětí, ale zároveň i katarzním ventilem jejich osudů.

Závěrečný obraz uhoření sedláka Jury Podešwy a Rozíny, který je inscenován ve zkratce spíše jako nešťastná událost (v předchozí scéně Rozína s rozsvícenou lucernou láká sedláka do seníku), se liší od předlohy, kdy nešťastná Františka lucernu po nich hodí. Antický rozměr příběhu je tím nenásilně osudově naplněn. Právě výše uvedené skutečnosti a poctivá herecká i režijní práce se strukturou jak Františákova „scénáře“, tak i matrice Jarmily Glazarové, vede k divácké sebereflexi, a tím i k silnému diváckému zážitku.

Jaromír Hruška

Líbilo se mi to. Měli to hezky vymyšlené. Hezky to působilo, ty efekty. Výborná byla ta holka a ta stará paní.

Božena z Volyně

Boží herecké výkony. Já se divadlu jinak moc nevěnuju, takže nevím, co bych měl dál říct.

Honza z Českých Chalup

Hodně se mi líbilo, jak pojali hudbu a dvojitou stínohru. Propojení přes generace bylo úžasné, bylo to od malého dítěte až po staré lidi. I téma bylo hezké, to staročeské, nebo staromoravské. Propojilo se víc věcí dohromady. Oslovilo to společnost do hloubky, ty kořeny.

Zlata z Českých Chalup

Představení se mi líbilo. Všechno měli dobré.

Hana z Plzně

Ze začátku jsem jim moc nerozuměl. Snažili se hrát v nářečí. To bylo těžké. Ale pak to bylo super. Hodně se mi líbila scéna a kostýmy a vůbec ty propriety, ty kýble, jak to všechno používali. Jen ten strom jako kříž byl viditelný už od začátku, takže to nebylo překvapivé. Rozína hodně dobrá. Zajímalo by mě, co tomu říká ten malý kluk, jestli to je pro něj utrpení. Jediné, co bych vytknul, byly scény, které měly být daleko více afektované. Hrozně mi byla sympatická herečka, která hrála mámu Františky. Ve scéně, kdy zjistila, že je její dcera těhotná a měla pustit motyku, měl tam být od ní mnohem větší afekt. Ale ona to asi v sobě nemá. Nebo scéna s peněženkou měla být mnohem více afektovaná. Ale to jsou opravdu jen drobnosti. Měl jsem ze začátku strach, že to bude hrozná nuda, ale bylo to super. Zvlášť ta druhá půlka. Ta byla emočně silná. Líbilo se mi, jak by udělaný začátek a že se k němu pak vlastně vraceli.

Robert z Plzně

...dokončení ze strany 1

či dokonce v noci máte žízeň, je tu Vlasta Jirsa a jeho bar na malém sále, ve kterém vás napojí buď přímo pan majitel nebo třeba jeho syn. A pokud chcete, dostanete k vychlazenému pivu nebo ke kořalce i nějaký příběh. Třeba o úrovni hry na hokejovém mistrovství světa, kvalitě cateringu v Sazka aréně nebo matematických úlohách na vysoké škole.

Dobrá duše přehlídky Marie Lahodná

Když už jsme u toho hokejového mistrovství, stačí smutný pohled hokejového fanouška, náznak slzy v oku a najednou se na čtvrtfinálové utkání objeví v rohu malého sálu obrovská obrazovka a přenos zápasu.

Mimochodem za osm dní přehlídky zmizí v útrobách účastníků přibližně 20 sudů piva. A pokud jde o tvrdý alkohol, je dobrá duše Vlasta v podstatě slušným kronikářem. „Gin pije Simona, pan Tichý metaxu,“ vypočítává. A jako správný analytik přidá i něco o pitných trendech. „Starší generace divadelníků pivala hodně metaxu, ale ti mladí už vůbec. Dnes už jí prodám strašně málo,“ přidává důkaz o věkovém mládnutí účastníků.

Vlasta Jirsa občas zkontroluje i, jak sám říká, své chlapce v kuchyni, kterým přepronajal restauraci. „Mám radost, že i když se jim občas něco nepovede, tak je to aspoň mrzí a chtějí se poučit. To nebývá u lidí v oboru zdaleka pravidlo,“ říká.

Ať už tedy sedíte v divadelním sále, spíte v posteli v hotelu či na internátu, jíte v restauraci nebo popijíte v baru, bez těch všudypřítomných, i když neviditelných lidí v pozadí by to nebylo možné. A tak všem technikům, servírkám a dalším lidem, kteří mají na starosti ubytování či administrativu, děkujeme.

Martin Rumler

TIŠE

Jediná divadelní postava, která prochází všemi představeními Divadelního Pikniku, a má svůj profil v každém mobilu? Pan Tichý:

PROGRAM

Sobota 16. května 2015

10.00 (NN) Divadlo NABOSO Boskovice / režie: Tomáš Trumpeš
M. A. Hansen, T. Trumpeš: **Lhář**

13.30 (MS) Diskuse (Lhář)

15.00 **BURKECUP 2015** – soutěž (nejen) divadelních týmů

17.00 (NN) DK Jirásek Česká Lípa / režie: Václav Klapka
Václav Klapka: **Maratův Sade**

20.00 (NN) SPOMAL – Spolek ochotníků Malenice / režie: Jaroslava Houzimová
Mirko Stieber: **Bláha a Vrchlická**

22.30 (MS) Diskuse (Maratův Sade, Bláha a Vrchlická)

Neděle 17. května 2015

10.00 (MP) HOST PŘEHLÍDKY
Divadlo Spektákl / režie Jan Holec
Divadlo Spektákl: **Fraška o Dušanově duši**

12.00 (MP) **Slavnostní zakončení Divadelního Pikniku Volyně 2015 s vyhlášením výsledků, předáním ocenění a rautem**
(v případě nepřízné počasí Na Nové)

www.divadelnikipiknik.cz

Zpravodaj XXIV. celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2015. Redakce: Petra Jirásková, Kateřina Chalupníková - Horáčková, Helena Plicková, Martin Rumler, David Slížek. Vydává Volyňská kultura. Náklad 100 výtisků.